

**PREZYDENT
MIASTA PIŁY**

Piła, 17 marca 2023 r.

OP-II.1710.6.2022

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H
61-662 Poznań
<ePAUAP>**

Dot. wystąpienia pokontrolnego nr LPO.411.011.01.2022

Odpowiadając na Wystąpienie pokontrolne nr LPO.411.011.01.2022 z dnia 28 lutego 2023 r. sporządzone po przeprowadzeniu w Urzędzie Miasta Piły kontroli dotyczącej realizacji zadań związanych z finansowaniem oświetlenia przestrzeni publicznej w zakresie finansowania kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz kosztów ich utrzymania, w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości informuję i wyjaśniam, co następuje:

1) Urząd nie gromadził, w sposób kompletny i usystematyzowany, danych o bieżących odczytach z urządzeń pomiarowych oraz mocy pobieranej przez punkty świetlne sieci, numerze słupa, typie zegara sterującego, obowiązującej taryfie oraz stanie technicznym urządzeń. Żadna z prowadzonych w Urzędzie ewidencji dotyczących oświetlenia przestrzeni publicznej Gminy nie zawierała: trzech PPE, dla których dostawę energii elektrycznej świadczył Tauron Sp. z o.o., pełnego katalogu wszystkich PPE oraz informacji o faktycznych nastawieniach zegarów sterujących pracą oświetlenia.

Nie istnieją przepisy prawa ani też jakiegokolwiek wytyczne, które określałyby zakres oraz sposób rodzaj oraz sposób gromadzenia informacji dotyczących oświetlenia. Wobec braku stosownych przepisów dotyczących prowadzenia ewidencji uważam, że każda prowadzona ewidencja jest właściwa, jest to kategoria ocenna i niejednokrotnie subiektywna. Nie można też zgodzić się ze stwierdzeniem, że brak 3 PPE w prowadzonej ewidencji powoduje, że dane gromadzone w Wydziale Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej istotnie utrudniają weryfikację kosztów oświetlenia i sprawne zarządzanie nim. Na powyższe punkty PPE wystawiane są faktury przez TAURON.

2) Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Piły zaktualizowane zostały dopiero 31 stycznia 2021 r, tj. 18 lat i trzy miesiące po terminie określonym w art. 19 ust. 2 Prawa energetycznego.

Obowiązujące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przepisy prawa nakładają na samorządy obowiązek opracowania szeregu dokumentów, takich jak programy, plany ich aktualizacje oraz sprawozdania z ich wykonania. Mnogość dokumentów (planów czy programów, aktualizacji i sprawozdań) oraz w dużej mierze powtarzalność ich zawartości, szcze-

gólnie w odniesieniu do planowanych inwestycji powoduje, że w pierwszej kolejności przeznaczają się środki finansowe na opracowania, które uznaje się za niezbędne w celu pozyskiwania środków na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z ograniczeniem wpływu na warunki korzystania ze środowiska.

Jednocześnie informuję, że Gmina Piła zawarła ze spółką akcyjną z siedzibą w Opolu, umowę na wykonanie zadania polegającego między innymi na opracowaniu, w sierpniu 2022 r., projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Piły. Dokument ten po przejściu niezbędnej procedury wynikającej z Prawa energetycznego został uchwalony przez Radę Miasta Piły uchwałą Nr LXXI/713/23 z dnia 31 stycznia 2023 r. Opracowanie Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Piły realizowane było w ramach projektu pn. "Piła- opracowanie dokumentacji w ramach wsparcia rozwoju miast POPT 2014-2020" współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

3) W umowie doradztwa, zawartej 12 lutego 2021 r., przyjęto mechanizmy płatności, które skutkowały zapłatą całości wynagrodzenia do 12 grudnia 2022 r., tj. przed realizacją usługi, co było działaniem nierzetelnym i niegospodarnym. Na dzień kontroli nie zostało zrealizowanych pięć zadań wynikających z zakresu umowy doradztwa. W dniu 30 czerwca 2021 r. nierzetelnie sporządzono protokół odbioru części usług objętych umową doradztwa, ponieważ potwierdzono wykonanie czynności, które nie mogły być jeszcze wykonane, gdyż postępowanie przetargowe, którego dotyczyły wszczęte zostało dopiero 8 października 2021 r. Potwierdzono także wykonanie, na etapie przygotowywania postępowania, analiz: zużycia energii oraz dopasowania taryf i mocy umownej dla punktów poboru objętych postępowaniem. Tymczasem, takich analiz albo nie wykonano, albo wykonano je nierzetelnie. Jak wynika z ustaleń kontroli NIK, w przypadku 59 PPE, ich parametry, tj. taryfa oraz moc umowna były takie same w dokumentacji dot. przetargu realizowanego w 2019 r. i w 2021 r. oraz pokrywały się z danymi ujętymi pierwotnie w zawartych z Enea Operator umowach na dystrybucję energii.

Przedsiębiorca z Bydgoszczy jest w stałym kontakcie z Gminą i na bieżąco informuje o cenach energii na TGE. Podyktowane jest to faktem, że Gmina Piła pomimo ceny ustawowej energii określonej na 2023 rok ma możliwość dokonania jej zakupu na TGE na II, III i IV kwartał 2023 roku. Zauważyć należy, że na dzień dzisiejszy cena energii na TGE jest na poziomie niższym niż cena ustawowa. Poniżej dane z TGE z dnia 16 marca 2023 r.

Ceny finalne netto/1 MWh

II kwartał 2023 r.: 693,32 zł

III kwartał 2023 r.: 725,02 zł

IV kwartał 2023 r.: 770,32 zł

Nr kwartału 2023 r.	Marża	Koszt praw majątkowych	Akcyza		Data kontraktu	Nazwa kontraktu	Cena kontraktu		Cena finalna [MWh]
I	30,40 zł	49,92 zł	5,00 zł	+	ustawa	BASE_Q-1-23	ustawa	=	790,00 zł
II					16.03.2023	BASE_Q-2-23	608,00 zł		693,32 zł
III					16.03.2023	BASE_Q-3-23	639,70 zł		725,02 zł
IV					16.03.2023	BASE_Q-4-23	685,00 zł		770,32 zł

4) Prezydent nie wyegzekwował stosowania w 2021 r. przez wykonawcę § 3 ust. 2 umowy PUO 2019, w myśl którego, cena zakupu przez Wykonawcę energii nie mogła przekroczyć ceny uzyskanej przez Gminę w wyniku przetargu na dostawę energii dla oświetlenia drogowego na jej majątku. Tymczasem, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r., w rozliczeniach z Eneą Oświetlenie sp. z o.o. stosowano cenę energii (netto - cena kontraktu) w kwocie 0,31 zł/kWh pomimo, że w roku tym cena dla dostaw energii dla Gminy, uzyskana na podstawie zamówienia będącego wynikiem postępowania w przetargu nieograniczonym, ustalana była wg stawki 0,21165 zł/kWh netto. Tym samym w 2021 r. Gmina poniosła stratę w kwocie, co najmniej 78 004,78 zł. Działanie takie było niegospodarne i naruszało zasady określone w przepisach art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

Na dzień negocjacji dot. zawarcia umowy PUO 2019 cena energii nie przekraczała ceny zakupu uzyskanej przez Gminę w przetargu nieograniczonym. Nieprawdą jest, że działanie Gminy było niegospodarne i naruszało zasady określone w przepisach art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych biorąc pod uwagę fakt, że rok 2021 był rokiem wyjątkowym z uwagi na panującą pandemię i całkowity lockdown, który to spowodował tak niską cenę energii na TGE. Sytuacja taka była nie do przewidzenia w roku 2019.

W roku 2019 nikt nie przypuszczał, że może wystąpić pandemia i że w związku z tym ceny energii na TGE mogą osiągnąć tak niski poziom. W umowie PUO chodziło o zabezpieczenie ceny energii w czasie jej negocjacji. Dlatego też nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że gmina poniosła stratę w kwocie co najmniej 78 004,78 zł.

Ponadto należy zauważyć na rok 2022 i 2023 w ramach PUO wynegocjowano cenę energii na poziomie 486 zł za MWh, która jest znacznie poniżej cen zakupu energii na TGE przez gminę jak również znacznie poniżej ceny rządowej na rok 2023.

Zarzut niegospodarności jest absolutnie bezpodstawny, gdyż nie można mówić o umyślności lub też zamiarze ewentualnym. Zostało to w sposób jednoznaczny wykazane w odpowiedzi na konkretne uwagi kontrolującego.

5)W wyniku nierzetelnie prowadzonej kontroli merytorycznej potwierdzono zgodność z umową nr 41/PN/2021 co najmniej 12 faktur, w których wykazana została dostawa energii elektrycznej, o łącznej wartości 45,6 tys. zł, do czterech PPE, które nie były objęte tą umową.

Cztery punkty PPE, które nie były objęte umową z TAURON Sprzedaż, nie były objęte innymi umowami, nie nastąpiło dublowanie opłaty. Umowa z 2021r. Nie stanowiła formalnej kontynuacji wcześniejszych umów, nie mniej jednak nastąpiła kontynuacja dostawy energii elektrycznej do wskazanych PPE na podstawie wystąpienia Gminy Piła do TAURON o zawarciu umów z Enea Operator sp. z o.o. na dystrybucję i zakup energii przez TAURON w 2018 r.

6) W odniesieniu do postępowania nr BZP.271.PN.37.2021:

6.1. Nierzetelnie opisano przedmiot zamówienia ponieważ w: Wykazie obiektów zamawiającego objętych umową (Załącznik nr 1 do SWZ) oraz Szczegółowym opisie przedmiotu zamówienia (Załącznik nr 2 do SWZ):

- ujętych zostało 25 PPE objętych umowami kompleksowymi z Enea S.A. zawartymi na czas nieoznaczony, a każdy z nich opisany został jako objęty umową na dystrybucję energii elektrycznej z Enea Operator Sp. z o.o. oraz umową sprzedaży z Tauron Sprzedaż sp. z o.o. zawartą na czas określony do 31 grudnia 2021 r. Jednocześnie wskazano, że w wyniku przetargu każdy z ww. PPE objęty zostanie dostawą energii elektrycznej w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. Wyszaco-

wane łączne zużycie energii dla tych PPE w latach 2022 oraz 2023 wносиło 131 031 kWh;

- nie zostało ujętych pięć PPE, dla których dostawę energii elektrycznej świadczył Tauron Sprzedaż sp. z o.o.;

- ilość zużycia energii elektrycznej dla 67 PPE oszacowana na okres objęty przetargiem różniła się o 349 048 kWh od rzeczywistego zużycia w okresie 24 miesięcy przed datą szacowania, pomimo oświadczenia podmiotu, który dokonał szacowania, że określono ją na podstawie zużycia za ten okres.

Działanie takie skutkowało naruszeniem zasady przejrzystości, o której mowa w art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych. Mogło to wpłynąć na wynik postępowania bowiem, jak wynikało z umowy, wyłoniony w przetargu Wykonawca pełnił funkcję podmiotu odpowiedzialnego za bilansowanie handlowe dla energii elektrycznej sprzedanej do PPE Odbiorcy, gdzie bilansowanie rozumiane było jako pokrycie strat wynikających z różnicy zużycia energii prognozowanego w stosunku do rzeczywistego w danym okresie rozliczeniowym. Dlatego dokumentacja przetargowa stanowiła istotny wyznacznik dla kalkulacji poziomu marży wskazanego w ofercie.

6.2 Protokół z postępowania został sporządzony nierzetelnie, ponieważ w pkt.A.4 lub w pkt B nie wskazano osoby, której powierzone zostało przygotowanie i przeprowadzenie postępowania zgodnie z umową doradztwa (nr 53/ZP/2021 z 12 lutego 2021 r.)

6.3. Nieujęcie w przedmiocie przetargu części PPE dot. oświetlenia przestrzeni publicznej objętych umowami kompleksowymi zawartymi w imieniu Gminy z Enea S.A. przez przedstawiciela ZDiZ oraz niepodjęcie skutecznych działań w celu wypowiedzenia umów kompleksowych z Enea S.A., którymi objęte było 25 PPE administrowane przez Urząd, pomimo ich włączenia do umowy nr 41/PN/2021, skutkowało zawyżeniem przez Gminę wydatków na kwotę co najmniej 39 923,11 zł. Wyłoniony w przetargu Wykonawca nie świadczył w 2022 r. sprzedaży energii elektrycznej do 25 PPE ujętych w Załączniku nr 1 do umowy nr 41/PN/2021, pomimo, że był do tego zobligowany jej postanowieniami. Zobowiązał się także do złożenia w imieniu Zamawiającego oświadczenia o ich wypowiedzeniu (o ile wystąpi taka konieczność). W przypadku nienależytego wykonania tego obowiązku skutującego brakiem zmiany Wykonawcy energii elektrycznej, Wykonawca miał zapłacić karę w wysokości różnicy pomiędzy ceną sprzedaży wynikającą z umowy nr 41/PN/2021, a ceną sprzedaży energii elektrycznej w ramach umów kompleksowych.

6.4. Działania mające na celu przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę energii elektrycznej dla Gminy na lata 2022-2023 podejmowane były w sposób, który nie zapewniał realizacji dostawy energii elektrycznej w sposób oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, tj. z naruszeniem dyspozycji art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a ustawy o finansach publicznych. Skutkowało to zakontraktowaniem cen energii na I kwartał 2022 r. po kursie 1 396,60 zł/KWh, tj. zbliżonym do najwyższego odnotowanego na TGE w 2021 r. (tj. 1400,00 PLN/KWh).

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę energii elektrycznej dla Gminy Piła wraz ze Spółkami Gminy na lata 2022-2023 nie zostało wszczęte niezwłocznie po opracowaniu przez Przedsiębiorcę z Bydgoszczy dokumentacji dla tego postępowania, tj. w okresie pomiędzy 30 czerwca 2021 r. a 5 października 2021 r. Działaniem takim zmniejszona została elastyczność czasowa w zakresie możliwości kontraktowania energii na cały rok (BASE_Y), ale także kwartalnego kontraktowania energii, w szczególności na I kwartał 2022 r. Cena każdego z kontraktów za-

wartych na I, III oraz IV kwartał 2022 r. była wyższa niż średnioważony kurs transakcji BASE_Y-22 zawartych na GTE w grudniu 2021 r., który wyniósł: 721,84 zł/MWh. Ponadto 166, średnioważone ceny tygodniowe energii elektrycznej (PLN/MWh) w przedziale pomiędzy szóstym a 19 grudnia 2021 r. odnotowały okres spadku z ponad 1 150 PLN/MWh do poniżej 850 PLN/MWh, a maksymalny odnotowany kurs transakcji BASE_Y-22 w grudniu 2021 wyniósł: 930,00 PLN/MWh (minimalny natomiast: 525,00 PLN/MWh).

Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej wystąpił do przedsiębiorcy w ramach realizacji umowy na doradztwo o podjęcie czynności związanych ze skutecznym wypowiedzeniem umów kompleksowych.

Nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, dotyczącym nierzetelnego przygotowania przetargu, z jednoczesnym pominięciem zasady, o której mowa w przywołanym już wcześniej art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a ustawy o finansach publicznych.

Zarówno cała dokumentacja przetargowa, jak i Szczegółowy opis przedmiotu zamówienia został przedstawiony dla Wykonawców w sposób przejrzysty i bardzo szczegółowy. Potwierdzeniem tego było brak zadawanych pytań o wyjaśnienia zapisów dokumentacji przez Wykonawców oraz następnie złożenie ofert przez wielu Sprzedawców. Należy wziąć pod uwagę, że Zamawiający nie musiał wykazywać w postępowaniu szczegółowego zużycia energii elektrycznej dla każdego poszczególnego PPE. Praktykowane jest przez wielu Zamawiających w ogłaszanych postępowaniach na zakup energii elektrycznej wykazywanie tylko ogólnego łącznego szacunkowego zużycia dla wszystkich punktów poboru, bez wykazywania indywidualnego zużycia w zakresie każdego PPE. Dla Wykonawców istotnym wyznacznikiem dla kalkulacji oferty i określenia poziomu marży jest: przede wszystkim okres zamówienia (termin w jakim będą świadczyli dostawy), ogólny profil zużycia energii danego Odbiorcy, teren OSD na jakim mają świadczyć dostawy, szacowany ogólny wolumen zamówienia oraz ilość PPE. Zatem skupianie się na szczegółowych różnicach wynikających ze zużycia w poszczególnych pojedynczych PPE i sugerowanie, że mogło to wpłynąć na wynik postępowania nie ma odzwierciedlenia w rzeczywistości. Prędzej taki zarzut można byłoby postawić Zamawiającym, którzy przeprowadzają zamówienia na zakup energii ze „stałą ceną”, ponieważ tam Wykonawcy/Sprzedawcy zabezpieczają od razu na TGE po postępowaniu (przynajmniej powinni to zrobić) cały określony wolumen pod poszczególnego Zamawiającego. W naszym przypadku rozliczenia poszczególnych transz ze sprzedawcą odbywają się na podstawie dokonanych zleceń kontraktowania i rzeczywistego zużycia, co dla Wykonawców zdecydowanie jest bezpieczniejszą formą rozliczania.

Odnosząc się do cen energii stwierdzić należy jednoznacznie, że sytuacja na rynku energii w omawianym okresie była bardzo dynamiczna. Ceny energii na TGE kształtowane były i są głównie przez spółki skarbu państwa. Obecnie z perspektywy czasu można powiedzieć, że nie było racjonalnych argumentów do tak wysokiego wzrostu cen energii. Zakup energii dokonywany był w sposób transparentny, a zyski ze sprzedaży energii trafiły do spółek skarbu państwa, a nie do prywatnej spółki czy przedsiębiorstwa. To spółki te w nieuzasadniony sposób windowały ceny. Spółki skarbu państwa w okresie tym miały milionowe zyski, którymi zasilały skarb państwa. Tłumaczenie wzrostu cen wybuchem wojny w Ukrainie nie znajduje swojego uzasadnienia biorąc pod uwagę fakt, że i w chwili obecnej trwa wojna w Ukrainie, a jednak ceny energii na TGE są znacznie niższe niż w IV kwartale 2021 i roku 2022.

Stwierdzenie zawarte w wystąpieniu pokontrolnym o ograniczonej możliwości oszczędnego zakupu energii na lata 2022-2023 przez Gminę Piła nie ma odzwierciedlenia w rzeczywistości. Fakt jest taki, że to Gmina Piła finalnie na koniec 2022 roku osiągnęła niższą średnią stawkę jednostkową niż większość Zamawiających w kraju, przeprowadzających postępowania w tym trudnym okresie jaki występował na rynkach energetycznych. Ponadto wykorzystywany przez Gminę Piła model zakupu, który przewiduje określenie

cenę energii elektrycznej na podstawie formuły cenowej i wyboru przez odbiorcę końcowego terminu zakupu energii elektrycznej (w oparciu o wartości indeksów giełdowych) umożliwi Gminie na uzyskanie w roku 2023 niższej stawki jednostkowej, niż zastosowana jest w ustawie o maksymalnych cenach energii, tj. 785 zł/MWh (bez podatku akcyzowego oraz podatku od towarów i usług). Gmina Piła uzyskując w postępowaniu stałe koszty na rok 2023 w wysokości 85,32 zł/MWh (w tym m.in. marża, koszt praw majątkowych, akcyza) cały czas ma możliwość zakontraktowania poszczególnych kwartałów roku 2023, a obecne notowania pozostałych kwartałów bieżącego roku już pozwalają zabezpieczyć cenę finalną poniżej ustawowej maksymalnej ceny energii. W przypadku ogromnej większości Zamawiających w kraju jest to już niemożliwe, ponieważ mają zawarte na 2023 r. umowy ze stałą ceną mieszczącą się w przedziale stawek jednostkowych od netto 1200 zł/MWh do 2500 zł/MWh, które ustawa o maksymalnych cenach energii obniża do poziomu 785 zł/MWh.

Mając na uwadze art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a ustawy o finansach publicznych, efekt końcowy przygotowanego i przeprowadzonego postępowania na lata 2022-2023 przez Gminę Piła może być korzystniejszy niż większości Zamawiających w kraju.

7) W Gminie nie prowadzono bieżących analiz wydatków za dystrybucję energii elektrycznej w powiązaniu z jej zużyciem, tak by zapewnić, że wydatki te będą dokonywane z zachowaniem zasad optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów, do czego Gminę zobowiązywała dyspozycja art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. b ustawy o finansach publicznych. W opinii powołanego przez NIK biegłego, opartej na analizie wydatków poniesionych przez miasto Piła w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 listopada 2022 r., brak systematycznej analizy wielkości wpływających na koszty zużycia energii elektrycznej, nie pozwolił na wyeliminowanie przypadków ponoszenia opłat za zawyżone w stosunku do faktycznych potrzeb zamówione moce umowne, a tym samym niewłaściwie dobrane taryfy. W wymiarze finansowym straty Gminy z tego tytułu za okres od 1 stycznia 2021 r. do 30 listopada 2022 r. wyniosły 602 974,49 zł. Brak takich analiz nie pozwolił również na zdiagnozowanie i wyeliminowanie zdarzeń, takich jak: niewłaściwie ustawione czasy pracy oświetlenia, niewłaściwy odczyt urządzenia pomiarowego, niewłaściwie prowadzone prace serwisowe, podłączenie za zgodą Gminy dodatkowych elementów oświetlenia i innych odbiorników energii elektrycznej (np. iluminacja świąteczna, plansze, oświetlenie budynków, fontann, itp.), podłączenie bez zgody Gminy – pobór bezumowny, które spowodowały (mogły spowodować) zawyżenie zużycia energii elektrycznej w wysokości 186 857,51 kWh, co za okres objęty badaniem stanowiło równowartość co najmniej 52 318,45 zł. Prezydent nie odniósł się do przedłożonej opinii, natomiast Zastępca Dyrektora GKM oświadczyła, że kwestionuje zawarte w niej obliczenia, z uwagi na fakt, że oświetlenie poszczególnych ulic i przestrzeni publicznej nie zostało podzielone na rodzaj oświetlenia, co ma istotne znaczenie przy jego rozruchu, ponieważ w trakcie rozruchu oświetlenia sodowego, pobór energii jest o ok. 60% wyższy niż przy normalnej pracy. Ponadto, wskazała że odniesienie się do kwestii niewłaściwie dobranych taryf możliwe będzie po pozyskaniu specjalistycznej wiedzy od Enea Operator sp. z o.o. Podała także, że Gmina planuje wykonanie audytu oświetlenia przestrzeni publicznej. Natomiast odnosząc się do dokonywania analiz oświadczyła, że Urząd nie ma wpływu na wielkość opłat, w tym: stałej sieciowej, przejściowej, mocowej czy zmiennej sieciowej.

Analiza wykonana przez biegłego nie potwierdza zasadności argumentów wskazanych przez Zastępcę Dyrektora GKM – w objętych analizą przypadkach zawyżenie pożądanej mocy umownej przekracza wskazane 60%. Nadto, stosowane od początku XXI wieku zabezpieczenia przedlicznikowe mają funkcję zwłoczności, której ce-

lem jest przeciwdziałanie nadmiernemu poborowi energii elektrycznej podczas rozruchu, bez względu na zastosowany rodzaj oświetlenia.

Odnosząc się do stwierdzonych „nieprawidłowości” zawartych w punkcie 7 informuję, że w obecnie panującym porządku prawnym na terenie Polski funkcjonują 4 podmioty tzw. Operatorzy Systemu Dystrybucji (OSD) które z litery prawa są monopolistą naturalnym na obszarze swojej działalności. Na terenie Gminy Piła jest tym podmiotem ENEA Operator sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu. Podmiot ten z tytułu swojego statusu podlega regulacjom Urzędu Regulacji Energetyki (URE) m.in.: w zakresie Taryf za dystrybucję energii elektrycznej. W zatwierdzonej przez URE taryfie ENEA Operator sp. z o.o. funkcjonuje taryfa dedykowana dla instalacji oświetlenia drogowego – czyli taryfa C11o.

Cytat z taryfy ENEA Operator: „Do grupy C11o kwalifikowane są odbiory o stałym poborze mocy, których odbiorniki są sterowane przekaźnikami zmiernymi lub urządzeniami sterującymi zaprogramowanymi wg. Godzin skorelowanych z godzinami wschodów i zachodów słońca lub godzin ustalonych z odbiorcą”

W Gminie Piła dla prawie wszystkich punktów poboru energii (PPE) dla oświetlenia drogowego przypisana była właśnie ta taryfa – czyli C11o (wyjątkowe sytuacje gdzie jest taryfa C11 mogą wynikać z innych przesłanek które nie pozwalają lub nie pozwalały w przeszłości spełnić wymagań taryfy C11o). Oczekiwanie od pracowników Gminy weryfikacji taryf OSD jest niewłaściwe ponieważ, wymaga to specjalistycznej wiedzy, której pracownik urzędu nie musi posiadać (wiedzy na temat zasad budowania taryf w energetyce, jej składników, sposobu ich naliczania), tym bardziej, że po drugiej stronie jest naturalny monopolista (OSD) nadzorowany przez administrację rządową (URE). Stąd teza postawiona w raporcie o doborze taryf jest niewłaściwa – Gmina Piła stosuje najbardziej właściwą taryfę dedykowaną dla oświetlenia C11o – natomiast teza NIK niejako podważa kompetencje URE (czyli administracji rządowej), która to zatwierdza taryfę OSD w tym taryfę dedykowaną C11o dla oświetlenia drogowego.

W związku z powyższym twierdzenie, że Gmina Piła poniosła straty z tytułu niewłaściwego doboru taryf (już w wyliczonej wysokości 603,0 tys zł) jest nadużyciem.

Podobnie nie można się zgodzić z tezami stawianymi w zakresie zabezpieczeń przedlicznikowych i w konsekwencji wynikających z nich mocy umownych. Zaznaczyć należy, że urzędnicy Gminy Piła nie zajmują się projektowaniem oświetlenia. Wszystkie projekty obecnie i w przeszłości zostały realizowane na rzecz Gminy Piła przez projektantów (specjalistów) posiadających wymagane przepisami prawa uprawnienia projektowe. W ramach tychże projektów dobierane były i są zabezpieczenia w poszczególnych punktach instalacji oświetleniowej zapewniając ich bezpieczeństwo dla osób postronnych jak również zapewniając selektywność zadziałania zabezpieczeń. W konsekwencji to PROJEKTANT z uprawnieniami dobiera wielkość zabezpieczenia głównego, które z natury rzeczy jest tożsame z zabezpieczeniem przedlicznikowym i w konsekwencji z wysokością mocy umownej. Stąd zarzut, że Gmina poniosła z tego tytułu straty jest jak poprzednio nietrafiony.

Na stronie 15 Wystąpienia pokontrolnego NIK pisze, cyt: „W opinii biegłego do za wyżenia zamówionej przez Gminę mocy umownej, w stosunku do faktycznych potrzeb doszło w przypadku 23 PPE (8,6% PPE objętych analizą) co skutkowało wyższymi opłatami dystrybucyjnymi.”

Nie można zgodzić się z takim stwierdzeniem z uwagi na fakt, że powołany przez NIK biegły nie uwzględnił w swej metodologii min.:

- czy są to układy 1 czy 3 fazowe i jak wygląda rozkład obciążeń (dla 3f) na poszczególnych fazach – co jest kluczowe dla tego typu analiz,
- czy dla analizowanego ppe zasilane są też inne odbiory (stałe lub czasowe) jak na przykład iluminacje świąteczne, iluminacje świetlne, imprezy okolicznościowe i inne które powodują, że moc odbiorów jest wyższa niż moc samych opraw oświetlenia drogowego czy placów, a w przypadku fontann uśrednienie mocy.

Odnosząc się do treści Wystąpienia pokontrolnego zawartej na stronie 16

Cytat 1: „Wszystkie lampy były sterowane zegarami astronomicznymi, stąd Gmina miała możliwość precyzyjnego ustalenia wymaganej mocy umownej dla konkretnych PPE”

Wyprowadzanie takiej tezy jest nieprawdziwe z uwagi na fakt, że sterowanie zegarami, czy w jakikolwiek inny sposób NIE MA ŻADNEGO WPŁYWU I NIE JEST W ŻADEN SPO-SÓB ZWIĄZANA Z WIELKOŚCIĄ MOCY UMOWNEJ. Moc umowna wynika tylko i wyłącznie z mocy przyłączonych odbiorników a nie od czasu w którym one pobierają energię – mogą tę moc pobierać przez minutę, godzinę , 24H – nie ma znaczenia.

Cytat 2: „Zastosowanie niewłaściwych zabezpieczeń przedlicznikowych, w okresie objętym analizą biegłego, spowodowało wystąpienie zawyżonego zużycia energii elektrycznej wielkości 186 857,51 kWh

Również w przypadku tej tezy stwierdzić należy jest ona nieprawdziwa z uwagi na fakt, że zużycie energii elektrycznej wynika wprost z mocy odbiorników (tutaj w kW) i czasu w jakim te odbiorniki energię elektryczną pobierały (w godzinach h). Stąd mamy zużycie w kWh. Bezpieczniki zaś w swej konstrukcji oraz istocie zabezpieczają obwód przed przepływem prądów (w tym zwarciovych) wyższych niż wskazuje wartość bezpiecznika. Natomiast sam bezpiecznik nie jest traktowany jak odbiornik który pobiera jakąkolwiek moc (tak naprawdę jest to przewodnik o tak dobranym przekroju który pozwala na przepływ prądu o określonej maksymalnej wartości). Stąd też powiązanie tych dwóch kwestii w jednym zdaniu takim jak cytowany „biegły” jest kompletnie niemerytoryczne.

Cytat nr 3: „Jednocześnie, samo nastawienie zegarów nie dawało zapewnienia, że faktyczny czas pracy poszczególnych PPE był zgodny z tymi nastawieniami”

Również i to stwierdzenie jest nieprawdziwe biorąc pod uwagę opinię biegłego. Który to właśnie powinien być zobowiązany do uwzględnienia w swej opinii nastawienia czasów. Wobec takiej tezy należy zadać pytanie czy biegły dokonał obliczeń hipotetycznych „strat” które poniosła gmina w skutek co prawda „wymyślanie” źle dobranych taryf i jeszcze bardziej „wymyślanie” źle dobranych zabezpieczeń przedlicznikowych.

W warstwie merytorycznej biegły skupił się na dwóch obszarach, a mianowicie zabezpieczeniach przedlicznikowych (mocach umownych) i taryfach. W obu tych obszarach występują wątpliwości co do wyliczeń i zagadnień merytorycznych.

Są one tym bardziej uzasadnione z uwagi na fakt, że biegły którym była firma „ECO-saving” ze Szczecina wysłała oferty na tego typu usługi do samorządów. ECO Saving oferuje Gminom swoje usługi w kwestiach związanych z taryfami i mocami umownymi.

W świetle powyższego stwierdzić należy, że jest to książkowy konflikt interesów.

Odpowiadając na wnioski zawarte w ww. wystąpieniu informuję:

1) Wzmocnienia mechanizmów kontroli zarządczej, tak by zapewniały minimalizację ryzyka przygotowania i zawierania umów, których realizacja byłaby niekorzystna dla budżetu Gminy.

Gmina Piła wzmocni mechanizmy kontroli zarządczej.

2) Wyeliminowania przyczyn i skutków zawyżonego zużycia energii elektrycznej stwierdzonego w trakcie kontroli NIK.

Gmina Piła zleci przygotowanie dokumentacji, która będzie odnosiła się do wszystkich aspektów związanych z dystrybucją i poborem energii.

3) Zoptymalizowania doboru taryf i mocy umownych na potrzeby oświetlenia przestrzeni publicznej do faktycznych potrzeb Gminy.

Gmina Piła zleci przygotowanie dokumentacji, która będzie odnosiła się do wszystkich aspektów związanych z dystrybucją i poborem energii.